Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 203. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 24, 1996. CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 24-го ЖОВТНЯ 1996 р. Ч. 203. РІК CIII.

Г. УДОВЕНКО ПРОВІВ РОЗМОВИ У ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ

Вашінгтон (Амбасада України). — У понеділок, 21-го жовтня, в ході відвідин ЗСА, міністер закордонних справ України Геннадій Удовенко провів ряд важливих зустрічей та переговорів в Державному департаменті. В ході розмов з державним секретарем Ворреном Крістофером, його першим заступником Стровбом Толбаттом, заступником секретаря Линн Деймвсом та амбасадором для особливих доручень Дж. Коллінсом обговорено широке коло питань співробітництва, питання европейської безпеки, трансатлантичної співпраці, співробітництво представників двох країн з боснійського врегулювання, здійснення міжнародних угод в галузі контролі над озброєннями.

Окрему увагу приділено проблемам взаємин НАТО—Україна, перспективам створення загальноевропейської системи безпеки, питанням стосунків України і ЗСА з іншими державами світу.

Під час переговорів сторони із задоволенням відзначили той факт, що українсько-американські відносини досягли рівня стратегічного партнерства, про що було недавно оголошено в спільній заяві про створення Українсько-американської міждержавної комісії на чолі з Президентом України Леонідом Кучмою та віцепрезидентом ЗСА Албертом Ґором. Діяльність комісії має сприяти стратегічному партнерству між Україною і ЗСА, дальшому розвитку співробітництва, зокрема у сферах політики, безпеки, економіки, торгівлі та інвестицій.

Г. Удовенко підкреслив важливість схваленої 4-го вересня ц. р. Палатою Репрезентантів ЗСА резолюції на підтримку України. Він сказав, що резолюція має важливе зна-

(Закінчення на стор. 3)

Звільнено В. Ботвінова

Київ. — Президент України Леонід Кучма звільнив з праці заступника міністра економіки Вячеслава Ботвінова.

Як сказано в указі, його звільнено за порушення законів, ігнорування інтересів працівників під час перевірки ним приватизації акціонерного товариства „Коломийський деревообробний завод". В. Ботвінов очолював урядову комісію, яка перевіряла дотримання законів під час приватизації. Він зігнорував висновки окремих членів комісії щодо виявлених ними порушень і звітував, що коломийський деревообробний завод приватизовано без порушень.

Висновки цієї комісії підтвердила комісія Фонду Державного Майна України. Після них Комісія Координаційного комітету боротьби з організованою злочинністю і корупцією виявила „істотні порушення" чинного законодавства. Л. Кучма доручив відповідним міністерствам до кінця 1996 року здійснити перевірку дотримання законів про приватизацію.

Преса коментує резиґнацію А. Лебедя

Ню Йорк. — Резиґнація ґенерала Александра Лебедя з посту секретаря Ради безпеки Російської Федерації не залишилася поза увагою американських газет, які намагаються вгадати, як ця подія позначиться на російській внутрішньополітичній ситуації і чи не захитає вона становище президента Боріса Єльцина, непевне здоров'я якого постійно породжує припущення, що в Росії можливі довчасні президентські вибори.

Газета „Ню Йорк Таймс" пише, що у висліді відходу А. Лебедя в Чечні може знову відновитися війна. С. Ерлангер каже, що Адміністрація ЗСА здає собі справу з того, що висунуті проти А. Лебедя звинувачення, нібито він готовив державний переворот, не мають жодних підстав.

На думку газети „Лос Анджелес Таймс", хоч А. Лебідь проявив себе занадто амбітним, все ж американцям варто подумати над тим, що він, при певних обставинах, повернеться у велику політику.

Московська „Новая Газета", коментуючи резиґнацію А. Лебедя, вважає, що морально переміг саме він, а не президент Б. Єльцин: „А. Лебедь задемонстрував, як багато може значити сміливість і енергійність навіть однієї людини, якщо вона не лукавить, не хитрує, а бере на себе відповідальність і твердо йде вперед. Чеченська політика А. Лебедя була демократичною, моральною і мудрою, ця політика вернула людям уявлення про те, що таке політика взагалі, в її справжньому, народному, а не кон'юнктурно-пристосовницькому вигляді".

Ця газета висловлює певність, що у випадку довчасних президентських виборів у Росії А. Лебедь буде одним з найбільш популярних кандидатів.

Ж. Шірак нарікає на Ізраїль

Єрусалим, Ізраїль. — Тут підчас своїх відвідин Ізраїля у вівторок, 22-го жовтня, французький президент Жак Шірак, оглядаючи Старе місто виявив неабияке невдоволення охоронною службою Ізраїля, котра постійно відпихала від нього репортерів, палестинців і його адьютантів. Вкінці поденервований до крайності такою поведінкою господарів, президент Франції затримався та обурено звернувся до керівника охоронного відділу „ Я починаю мати цього досить. Чого ви хочете, — щоб я повернувся до свого літака і від'їхав до Франції? Чи то є те чого бажаєте? Залишіть їх в спокою"!

За таку поведінку охоронної служби пізніше публічно вибачався перед Ж. Шіраком прем'єр-міністер Ізраїля Беньямін Нетанягу заявляючи, що „це робилося в добрій вірі, охороняючи приятелі". Публічне вибачення ізраїльського прем'єр-міністра тільки підтверджує намагання Ізраїля оминути будь-якої сутички з президентом Франції, поведінка якого та заяви під час подорожі в користь арабів не були до вподоби багатьом громадянам Ізраїля.

Він закликав Ізраїль погодитись на створення палестинської держави, повернути Голянські пагорби Сирії та вивести свої війська з ізраїльської буферної зони у південному Ливані. Взагалі у часі всієї своєї подорожі по Близькому Сході, котра почалася в Сирії та закінчиться в Ливані, президент Франції хотів продемонструвати, що Франція та Европа в загальному повинні цікавитися більше політикою Близького Сходу.

Відбувся українсько-польський діялог

Львів (Р. Р.). — Тут 17-го–18-го жовтня працювала чергова планарна сесія Консультативного комітету президентів України і Польщі з питань українсько-польського співробітництва. Українську делегацію очолив секретар Ради національної безпеки і оборони Володимир Горбулін, польську — голова бюра національної безпеки Єжи Мілевський. Сторони обговорили перспективи міждержавних відносин та активізацію прикордонного співробітництва.

Учасники зустрічі погодилися, що саме життя вимагає інтеґрації сусідніх держав і спільного розв'язання складних проблем, особливо тих, які не визнають кордонів.

За словами В. Горбуліна, учасники зустрічі досягли взаєморозуміння і конкретних домовлень щодо поліпшення ситуації на кордоні, зокрема спільної митної контролі на переході „Устилуг-Зосін".

Є. Мілевський вважає, що цим сторони розв'язали найважливіше завдання. Хоча 90 відсотків людей, які переходять кордон, є українці і лише 10 відсотків поляки, але Польща не менше зацікавлена у вирішенні цих питань, пов'язаних із поглибленням співпраці між обома країнами. Це допоможе зліквідувати черги вантажного транспорту на кордоні та набути певного досвіду спільного контролювання на інших переходах.

Голова Львівської обласної державної адміністрації Микола Горинь зазначив, що повноцінний вхід України і Польщі в Европу базується на формуванні транспортних коридорів. Через Львівську область проходять три важливі шляхи із заходу на схід і треба узгодити всі питання якнайшвидше, бо через запізнення Україна може втратити вигідний шанс.

Обговорили проблему наркотиків

КИЇВ. — Міністри внутрішніх справ держав Чорноморського співтовариства обговорили спільні заходи щодо закриття „балканського шляху", основного маршруту, яким переправляють до Европи і, зокрема, України героїну, повідомила 22-го жовтня УНІАР.

На зустрічі відзначено, що проблема наркотиків безпосередньо зачіпає національні інтереси України. Хоч територію України торгівці наркотиків використовують як транзитну, частина героїни все ж тут залишається, сказав Анатолій Удод, начальник управління Міністерства Внутрішніх Справ, яке бореться з наркотиками. Цей наркотик вважається елітарним, його споживачі — це переважно забезпечені люди. Один грам героїну, що відповідає трьом-чотирьом дозам, коштує 150 дол.

Спеціялісти вважають, що тепер відбувається освоєння ринку України наркотиками чужоземного виробництва, серед яких, крім героїни, є кокаїна і маріхуана. А. Удод сказав, що традиційними продавцями наркотиків в Україні залишаються цигани і представники кавказьких народів.

Дозволено комерційні автобусові маршрути

Київ. — Розпорядженням Київської міської державної адміністрації автотранспортним підприємствам дозволено організувати комерційні автобусові маршрути додатково до діючих.

Начальник Управління транспортом при міській адміністрації Віктор Терпило сказав, що це рішення зумовлено браком фондів на утримання громадського транспорту. Сьогодні на 12-ох маршрутах Києва працюють 39 автобусів з підвищеною платнею. Проїзд у них коштує 40–60 копійок.

Водночас депутати Київської міської Ради вимагають негайної заборони на введення комерційних автобусових перевезень пасажирів на вседіючих державних маршрутах. Вони вважають, що комерційні маршрути можна створювати лише додатково до діючої мережі з використанням в автобусах кондукторів та контролерів.

Зросла зовнішня торгівля

Київ. — За останні два роки збільшився зовнішньоторговельний оборот України і зменшилося від'ємне торговельне сальдо, відзначено на засіданні Кабінету Міністрів, яке відбулося 21-го жовтня.

За січень-серпень цього року зовнішньоторговельний оборот зріс порівняно з таким самим періодом минулого року на 5 блн. дол. або ж на 25.5 відсотка. Торік вперше за останні п'ять років проявилася тенденція перевищення темпів зростання експорту (18.5 відс.) порівняно з темпами зростання імпорту (16.9 відс.). Від'ємне торговельне сальдо скоротилося на 164 млн. дол. Ці позитивні тенденції збереглися і в цьому році.

Міністер зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі Сергій Осика сказав, що причиною поліпшення ситуації в цій сфері є значна лібералізація, зростання підприємницької активности експортерів, а також відносна стабільність валютного ринку.

На засіданні водночас наголошено, що ефективність зовнішньої торгівлі залишається недостатньою. Значним є дефіцит зовнішньоторговельного балансу, який у минулому році становив 1.2 блн. дол., а за вісім місяців цього року — 627.3 млн. дол.

Президія Кабінету Міністрів вказала на те, що необхідно забезпечити фінансову, організаційну та інформаційну підтримку діяльности експортерів і підвищити ефективність українського експорту.

На засіданні вирішено доручити міністерствам і відомствам випрацювати до кінця цього року проєкт програми розвитку експортного потенціялу України. Крім того, мають бути випрацювані і узгоджені програми, спрямовані на зростання експорту в аерокосмічній сфері, суднобудуванні, виробництві електрозварювальної техніки, машинобудуванні, порошковій металурґії та виробництві надтвердих матеріялів.

„Поміч Україні — це наше завдання!"

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Коли в редакції нашого щоденника д-р Христина Дурбак розповідала про свою працю в ділянці екології, вона не забула згадати також про львівську лікарню для недорозвинених дітей, якій допомагають вивінуванням і ліками разом із нею Українсько-Американські Ветерани, що поставили собі за ціль допомогу лікарням в Україні.

Представники УАВ в редакції „Свободи" (зліва): М. Федірко, Б. Гулей і Ю. Гельбіг.

Це спонукало нас запросити представників УАВ до редакції, щоб вони дещо більше розповіли про свою так важливу працю, яку всі вони виконують добровільно.

Борис Гулей, що є координатором програми УАВ „Адоптуймо лікарню", Юліян Гельбіг, що є зв'язковим до цих проєктів, і Михайло Федірко, адміністратор програми, радо розповідали про свою працю під кличем: „Поміч Україні". Досі до виконування відповідальних завдань зібралися чотири станиці УАВ — ч. 6 з Нюарку-Ірвінгтону, ч. 25 з Трентону, ч. 17 з Пасейку і ч. 30 з Фріголд, але їхнім бажанням є щоб до допомоги лікарням в Україні прилучилися також інші станиці із терену ЗСА.

(Закінчення на стор. 4)

В Україні

(З інформацій УНІАР)

МОЛОДЬ ХОЧЕ МАТИ ПРАВО НА ПІДПРИЄМНИЦТВО

РІВНЕ. — Молодечі організації Рівненщини підготували проєкт закону України про право молоді на підприємницьку діяльність. Автори проєкту вважають, що молодечим організаціям має бути гарантовано право на підприємницьку діяльність і державну підтримку. Однак дехто вважає, що такий закон приведе до ліквідації більшости молодечих організацій.

ПРОПОНУЮТЬ ЗМЕНШИТИ ЧИСЛО ПРАЦІВНИКІВ У ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ

КИЇВ. — Керівництво Державного комітету атомної енергетики та Міністерства з Питань Надзвичайних Ситуацій пропонують зменшити число людей, які працюють у зоні відчуження довкола Чорнобильської АЕС. Міністер з надзвичайних ситуацій Валерій Кальченко сказав, що тепер вирішується питання, кому має підпорядковуватися зона відчуження ЧАЕС. Пізніше в зоні залишиться таке число виробництв і працівників, яке відповідатиме можливостям бюджету. У Державному комітеті атомної енергетики число працівників із 15,000 зменшиться до 3,000 людей.

ПРОДАНО ЛИШ ОДНУ ЗЕМЕЛЬНУ ДІЛЯНКУ

ЛЬВІВ. — Тут відбувся 11-ий земельний авкціон, на якому продано лише одну земельну ділянку. Всього було виставлено на продаж 15 ділянок. Продана ділянка має площу 756 квадратних кілометрів. Її купили під житло за 34,800 гривень. Початкова ціна була 26,611 гривень. Загалом у Львові за ввесь час проведення авкціонів продано 27 земельних ділянок. Середня ціна за один метр виносила 17.9 дол.

КОЛГОСПИ ПОТРЕБУЮТЬ ДОПОМОГИ

ХАРКІВ. — Обласна державна адміністрація звернулася до керівників державних підприємств і організацій та військових частин із закликом допомоги сільським господарствам зібрати урожай. Оплата відбудеться продуктами за домовленням з керівниками господарств. Селяни спізнюються зі збиранням цукрових буряків, соняшників, картоплі та яблук. Середня урожайність буряків цього року — 163 центнери з гектара, а в деяких районах до 200–250 центнерів з гектара.

ШУКАЮТЬ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТНЕРІВ

ЧЕРНІВЦІ. — Тут відбулася науково-практична конференція п. з. „Соціялісти і соціял-демократи: спільне і розбіжне в сучасних умовах", організована Соціялістичною Партією. По закінченні конференції на зустрічі з журналістами голова соціялістичної парляментарної фракції Іван Чиж зазначив, що СПУ зацікавлена у пошуку політичних партнерів для створення широкої громадської коаліції, яка захищатиме права громадян. Найбільш можливими партнерами можуть бути соціял-демократи. Такі конференції, за словами І. Чижа, проводяться в усіх областях України і коли коаліцію буде створено, то з'явиться можливість „вивести державу з політичної кризи".

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ НАГОРОДИВ ЯПОНСЬКОГО ГРОМАДЯНИНА

КИЇВ. — За благодійницьку діяльність, що виявилася у наданні допомоги потерпілим від катастрофи в Чорнобилі, указом Президента України Леоніда Кучми нагороджено громадянина Японії Йоґея Сасакаву орденом „За заслуги" III-го ступеня. Проєкт „Чорнобиль-Сасакава" започатковано 1991 року. В ході його виконання в Україні споруджено два діягностичні центри з пересувними лябораторіями. В них пройшли обстеження і дістали медичну допомогу понад 60,000 дітей. У 1974 році Сасакава заснував Меморіяльний фонд охорони здоров'я.

У РЕЗЕРВІСТІВ З'ЯВИЛОСЬ БІЛЬШЕ НАДІЇ НА ЖИТЛО

КИЇВ. — Вояки-резервісти матимуть більше шансів на отримання помешкання, оскільки Президент Леонід Кучма, відповідаючи на їхнє звернення, зобов'язав прем'єр-міністра Павла Лазаренка створити до 5-го листопада державну комісію з питань забезпечення житлом колишніх вояків. До комісії мають війти представники організацій, що об'єднують резервістів. Президент також дав завдання Раді міністрів Криму, керівникам обласних, Київської та Севастопільської міських державних адміністрацій взяти під особисту контролю вирішення цієї програми, вивчивши спочатку реальну потребу і стан забезпечення житлом колишніх військовиків. Міністра оборони Олександра Кузьмука Л. Кучма зобов'язав до 10-го грудня здійснити інвентаризацію житлового фонду міністерства і зробити все для його ефективного використання.

СТРАЙКУЮТЬ ШАХТАРІ

ПАВЛОГРАД, Донбас. — Половина шахт міста почала 21-го жовтня страйк, оскільки Уряд не виконав свою обіцянку щодо виплати гірникам до 20-го жовтня заборгованих платень, повідомила УНІАР. Рішення почати страйк ухвалила реґіональна організація Незалежної Профспілки Гірників України. Згідно з інформацією об'єднання „Павлоградвугілля", шахтарі не отримують платні впродовж останніх п'ятьох місяців.

РОЗГЛЯНУЛИ РОЛЮ ПАРТІЙ

ХАРКІВ. — Політики і політологи обговорили на семінарі, який відбувся 18-20-го жовтня, місце політичних партій в сучасному суспільстві, а також протікання політичного процесу в теперішніх умовах, повідомила УНІАР. На форумі, організованому з ініціятиви Харківської Асоціяції Молодих Українських Політологів та Політиків, Північносхідного Центру Національної Академії Наук України та харківського відділу міжнародної фундації „Відродження", розглянено також проблеми формування виробничого законодавства і відновлення нової політичної еліти. Приділено значну увагу і жіночим питанням.

В АМЕРИЦІ

НАЙНОВІШІ ОПИТИ ГАЗЕТИ „Ню Йорк Таймс" і телевізійної мережі Сі-Бі-Ес вказують, що нова посилена передвиборча стратегія Роберта Дола супроти президента Билла Клінтона з прицілом щодо його морально-етичної поведінки не дає бажаних успіхів. Навпаки, виявляється, що більшість американських громадян не уважають, що ця справа заслуговує на передвиборчу дискусію, коли є направду на їх думку справи, які вимагають окремих та рішучих дій — медичне та соціяльне забезпечення, збалансовання державного бюджету та взагалі напрямні для майбутности країни в загальному.

У СВІТІ

У НІКАРАҐУА ВИБОРЦІ ДОСИТЬ категорично відкинули намагання провідника повстанців Сандиністського національного визвольного фронту та колишнього президента Даніеля Ортеґи Саведри стати знову президентом. Як виглядає з прелімінарних обрахувань, у виборах минулої неділі, 20-го жовтня, президентом обрано колишнього посадника Манаґуа, столиці країни, Арнольда Алємана, котрий кандидував від партії Ліберального союзу. Виявляється, що А. Алєман, який прагує вільну торгівлю та ближчі стосунки зі ЗСА, випередив свого суперника на 10 відсотків. Д. Ортеґа все ж таки не піддається і вимагає перерахування голосів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-0180, e-mail: unaestat@travel.ios.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Справа генерального секретаря

"Від часів Тригве Лі і до Дага Гаммаршолда встановилася традиція, за якою генеральний секретар ООН займає свій пост дві каденції. У випадку з Бутросом Бутросом-Галі цього не станеться: проти його переобрання на другий термін виступають З'єднані Стейти Америки. Організацію Об'єднаних Націй повинна очолити інша людина", — заявив офіційний представник Державного департаменту ЗСА Ніколас Бирнс.

Ще навесні цього року державний секретар ЗСА Воррен Кристофер під час приватних зустрічей з Бутросом Бутросом-Галі пропонував можливість компромісу, при якому останній міг би залишатися на своєму посту ще на один рік і відтак піти на пенсію в 75-річному віці. Досвідчений єгипетський політик тоді відкинув пропозицію Кристофера, мабуть з цього приводу влас-ну думку. І, можливо, дарма...

З усього судячи, все почалося після розпаду Совєтського Союзу. ЗСА відразу ж опинилися в ролі практично одноособового лідера у світі, але воліли не витрачати зайвих фондів на новий світовий порядок. Як вважає політичний коментатор газети "Ню Йорк Таймс" Стівен Ерлангер, те, що відбувається тепер з ООН, переконує в бажанні ЗСА перекроїти світ на свій кштапт якомога меншим коштом.

Ні для кого не є таємницею, що Адміністрація Билла Клінтона не віднині наполегливо домагається зміщення Бутроса Бутроса-Галі з посту генерального секретаря ООН, звинувачуючи його при цьому в усіх гріхах. Зокрема в тому, що свого часу він відмовився зняти ембарго на постачання зброї боснійським мусулманам, підтримав небажання европейських країн вступати у бойові дії в Боснії, перешкодив ефективному там застосуванню бойового летунства НАТО. Вашінгтон звинувачує Галі також у тому, що ООН бракує політичної волі та єдности цілі сильної держави. Як висловився той же Ніколас Бирнс, ООН "може підтримувати мир, але в сенсі застосування сили це недосконале знаряддя". Це, очевидно, треба трактувати так: ООН не справляється зі своїми обов'язками, коли не бажає застосовувати силу, як цього хотілося б З'єднаним Стейтам. Водночас ЗСА абсолютно задоволяють резолюції ООН щодо Іраку та Гаїті. Отже, Білий Дім не за розпуск ООН, а тільки за те, щоб цю організацію пристосувати для своїх власних цілей. І з точки зору національної політики це можна зрозуміти. А для того, щоб ті цілі осягнути, вважає Адміністрація Билла Клінтона, слід Бутроса-Галі відсторонити від керма ООН, поскільки він менш гнучкий, ніж, скажімо, його попередник Курт Вальдгайм.

В свою чергу генеральний секретар ООН не приховує впевнености в тому, що ЗСА хочуть використовувати цю організацію у своїх інтересах, оголосити ці інтереси єдино правильними і викликати всезагальну любов. Вже згадуваний Ерлангер зауважує, що власне цього й "очікує наш цинічний і безформний світ від відносно несмілої наддержави з величезною купою глобальних інтересів, і міжнародну громадськість куди більше цікавлять невдачі, ніж удачі спроб ЗСА стати лідером". ЗСА хочуть домогтися нового світового порядку, прикривши свою не завжди вдалу зовнішню політику афішею ООН. Скажімо, у випадку, коли бажана для Вашінгтону воєнна акція проводиться як багатонаціональна і гуманітарна. Подібні бажання, на думку таких відомих політиків, як Патрик Бюкенан чи Боб Дол, підкреслюють, що Адміністрація Билла Клінтона не в стані забезпечити країні ролю лідера. Що ж, Б. Дола зрозуміти можна: завершується передвиборчий маратон, у якому він, очевидно, хоче стати переможцем...

З врахуванням того, що для свого нормального існування Організація Об'єднаних Націй має користуватися довір'ям і грішми З'єднаних Стейтів та тим, що американські дипломати вже готують ґрунт, щоб не допустити до його переобрання на пост генерального секретаря ООН, залишитися Бутросу Бутросу-Галі на цьому відповідальному пості буде нелегко. Тим більше, що З'єднані Стейти можуть і готові скористатися своїм правом вето при голосуванні.

Залишається, однак, невідомим, чи з відходом Бутроса-Бутроса-Галі в Організації Об'єднаних Націй прийде до ліпшого і чи багато виграють від цього З'єднані Стейти Америки.

...Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки й огляди, повинні прислати до редакції „Свободи"разом з двома примірниками даного твору також і адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Ярослав Гайвас

ВЕЛИКЕ МАЙБУТНЄ І ВЕЛИКІ КОНФЛІКТИ

I

Казахстан відвідала чимала (130 осіб) група українських діячів на чолі з міністром гуманітарної політики і віцепрем'єром уряду України Іваном Курасом. Сталося це на базі договору президентів — Леоніда Кучми і Нурсултана Назарбаєва — про поглиблену культурну співпрацю обидвох народів, які мають давні зв'язки і дружні стосунки.

З минулого у майбутнє

Самозрозуміло, українська делегація нав'язала до Тараса Шевченка, якого Москва на довгі роки запроторила в ту країну і де він залишив серед місцевого населення незмирущу пам'ять про себе і свій народ. Українська делегація сконцентрувала свої заходи на духово-культурній спорідненості українського і казахського народів, на співпраці і обміні культурними здобутками. Запізналася вона з ролею української національно-культурної меншости в Казахстані, яка вже сьогодні є вагома й корисна для обидвох народів і за дальший її розвиток висловилися державні провідники Казахстану. Казахська держава не жаліє фондів на це, за її гроші видається газета „Українські новини", активізується український інтелектуальний і професійний людський чинник.

Нужденне підневільне життя під російським царським режимом, а відтак в червоному комуносовєтському пеклі, безвиглядність на майбутнє були характеристикою минулого Казахстану. Сьогодні не те! Ще 1993 року велика американська нафтова компанія Шеврон підписала контракт з Казахстаном в сумі 10 блн. дол., які вона погодилася інвестувати у розвиток нововідкритого, одного з найбільших у світі, нафтового родовища Тенгіз в районі східного узбережжя Каспійського моря. В додатку до цього й інші ісламські, донедавна совєтські, країни Середньої Азії, Узбекистан, Туркменістан, особливо Азербайджан, який у смузі свого надбережжя Каспійського моря, поблизу Баку, своєї столиці, відкрив великі запаси нафти. Крім цього, в країнах Середньої Азії вже раніше відкрито поклади різних цінних металів, які тепер значно поширено. У Киргізстані відкрито багаті поклади золота, різні західні фірми зацікавилися ними і відразу почали сприяти їх якнайшвидшій експлуатації.

З огляду на вичерпування дотеперішніх нафтородовищ у світі, навіть найбагатшого з них — у Савдійській Арабії, нафтоносні терени Середньої Азії стали ціллю активних заходів промислових країн. Бо в нафті вже в першій половині XXI століття буде величезна потреба. Шеврон не дармував і відразу після підписання контракту з Казахстаном розпочав добувати нафту. Могутні джерела нафти в Тенгізі запрацювали, ропа в значних кількостях стала готовою до доставки на світові ринки. Але вкороткі Шеврон мусів сповільнити майже до нуля свою нафтопродукцію, бо не було засобів доставляти її на світові ринки. Росія відмовилася доставляти казахську ропу на Захід, хіба тільки в мінімальній кількості, і то за неймовірну високу ціну. А інших трубопроводів немає.

Конфлікт, який пророчить дальші

І тут знову Москва. Була найкраща можливість побудувати найдешевше нафтові трубопроводи через Туркменістан та Іран, але це виявилося неможливим з огляду на те, що Іран ворогує з Вашінгтоном, а без Америки і американського доляра таких могутніх споруд не побудуєш. Західні нафтові компанії і великі промислові держави хотіли побудувати труболінії через незалежні країни й таким чином оминути диктат Москви. Казахстан межує тільки з двома країнами, які мають морське узбережжя. Отже, треба було складніших комбінацій. І таку комбінацію знайдено: з Тенгізу в найвигіднішому місці через Каспійське море до Азербайджану, звідси, долучивши нафтову продукцію азербайджанських родовищ, через Чечню, де вже була, але тепер зруйнована труболінія, до Грузії. Через Грузію до Туреччини і її середземноморських портів. Хоч скомбінована і не така проста, але вигідна й безпечна, принаймні такою здавалося, дорога до світових ринків. Переговори переведено, зацікавлені сторони нібито „добили торгу". Туреччина, яка дуже розраховувала на таку нафтотрубу систему через її територію, почала зразу підготовчі роботи. Навіть почала ангажувати українських спеціялістів до такого будівництва, а таких в Україні не бракує, та замовляти деякі складові частини для такої лінії. Але вийшло інакше. Москва остерегла, що без неї не обійдеться, а до того ще долучилася американська „російська слабість", і в останніх днях квітня цього року в усіх світових засобах масової інформації повідомлено, що буде зреалізований новий плян трубопроводів з Середньої Азії на світові ринки. Цілий трубопровід піде через російську територію. З Тенгізу в Казахстані, на східньому узбережжі Каспійського моря, через осередок Комсомольська (Росія) і до Новоросійська, де буде побудований окремий нафтопорт. Очевидно, американські й світові фірми погодилися покрити кошти таких будівництв, але з участю російських нафтофірм і застереженими для них привілеями. З нових Новоросійських улаштувань нафтова ропа піде кількасоттисячотонними танкерами через Дарданелі у світ. Перемога для Москви величезна і перемогу цю вона відповідно оцінила. Президент Росії Борис Єльцин, який саме тоді перебував у Пекіні, вертаючи домів, вступив до столиці Казахстану Алма Ати, щоб особисто подякувати президентові країни Назарбаєву за його таку корисну роботу для Росії. Дісталися Назарбаєву і подарунки, і медалі й спеціяльні грамоти. Було за що!

Середня Азія

Йдеться бо не тільки про нафтову ропу, йдеться про терени Середньої Азії, які належать до найменш досліджених у світі і які щедрі на різні підземні багатства. Ті багатства приваблюють усіх. Власне ісламські території Середньої Азії були традиційними шляхами зв'язків Сходу зі Заходом, Азії з Европою. Туди ішли „чорні шляхи" маршів велетенських войовничих людських мас з Азії в Европу, але ішов і „шовковий шлях" торгівлі. Нині той шлях відроджується. На жаль, використовують його перші ми великі світові мафії для транспорту наркотиків.

Москва берегла ті території недоступними, бо ще не була готова практично використати їх. Тепер це все міняється. Погляньте у велику пресу й побачите оголошення летунських і транспортових ліній, які довезуть вас і ваші товари до Туркменістану і Киргізстану, і навіть до західніх провінцій Китаю. Там, де кінчилися на межах ісламських республік у добі СССР залізні дороги і починалося бездоріжжя і замкненість азійських, контрольованих Москвою, просторів, Тегран (Іран) побудував залізничні сполучення і з Парижу, Берліну, Відню можна доїхати до Китаю. Кажуть, що на цих далеких дорогах почали появлятися навіть спальні вагони, але коштують переїзди такі суми, що тільки ті, що не рахують грошей, можуть їх уживати. Як міняється ситуація в тих обширах, свідчить факт, що головним достачем товарів і торговельним партнером у торгівлі з Узбекистаном є Китай. Західні підприємці й нафто-барони клопочуться будуванням проводів з Середньої Азії на світові ринки, а в Казахстані, Узбекистані, Киргізстані китайські геометри вимірюють лінії для доріг і трубопроводів.

Цікава історія в громадянській війні в Афганістані. Афганські ісламські фундаменталісти здобули столицю Афганістану Кабуль і підійшли до кордонів Таджикістану, де господарем є російський генерал Андрей Ніколаєв і його 30-тисячний корпус. Міжнародні засоби масової інформації сповістили, що прогнані з Кабулю афганські прихильники Росії готуються до протинаступу, що відділи їхні зростають „як на дріжджах", появилася в них наймодерніша зброя, а їхні провідники Раббані і колишній шеф міліції та служби безпеки в Кабулі, давній провідний член компартії Абдуль Рашід Достум вислали таємно свої підпільні „перші стежі" до Кабулю. Ісламські переможці в Кабулю шукають допомоги, але їй не видно і дехто вже заповідає недалеке повернення комуністів і їхніх російських співробітників до Кабулю.

(Закінчення буде)

ВІСТІ З ОТТАВИ
Юлія Войчишин

У пам'ять шістьох пожежників — перших жертв Чорнобиля

Від 5-го жовтня до 17-го листопада відбувається в Оттаві унікальна виставка мистця Степана Геца з Англії. Він — українець другого покоління, вже кілька років описує чорнобильську трагедію, представляючи її в різних аспектах.

В Оттаві цією виставкою зайнялася ґалерія САВ у співпраці з оттавськими пожежниками. Відкриття виставки було в суботу, 5-го жовтня, в 1-ій год. по полудні. На подвір'ї ґалерії напроти Рідо центру поставлено високо на руштуванні ряд шість портретів на 18 м. завдовжки. Перед ними, на вулицю Ніколас, заїхало шість пожежних вантажників з пожежниками, які всі вистроїлися перед виставкою. Від музею говорили Су Геррі-

Шість портретів загиблих пожежників.

Покищо Степан Ґец передбачує три стадії, з яких виставка портретів становить першу стадію. Цього разу, малі офіційні фотографії 5 x 3 см. шістьох молодих пожежників, що їх уважають першими жертвами чорнобильської катастрофи, він побільшив комп'ютерним процесом до величини 4.5 x 3 метри, створивши фотографічні репродукції на синтетичній тканині. Цих пожежників — Миколу Ващука, Василя Ігнатенка, Віктора Кібенока, Володимира Правика, Миколу Титенока та Володимира Тищуру післали прочищувати від радіоактивних уламків дах і залишили на три години, від чого вони всі пізніше погинули. Ці портрети нагадують колишні совєтські плякати гльорифікації „вождів" і „героїв", і їх ще донедавна можна було бачити тут і там в Україні.

Нав'язавши контакти з британськими пожежниками, мистець свою першу виставку мав у Ньюкесл в Англії на будинку станції пожежників і в співпраці з ними. В цей спосіб чорнобильська трагедія стала частиною ментальности кожного пожежника в кожному місті і тим самим поставила цю трагедію в коло зацікавлення пересічних людей.

цен, мистецька координатор музею, та Сенді Міріям, управитель будинку, а від пожежників президент Асоцяції професійних пожежників Билл Кол та Ґері Ричардсон, керівник з оттавського пожежного департаменту. Всі наголошували потребу довести до відома кожної людини посвяту пожежників, як і пожежників цілого світу, що кожного дня ризикують своїм життям для безпеки інших.

Шеф пожежників Ґ. Ричардсон у своєму слові пригадав присутнім, що весною 1986 року в Чорнобилі вибух реактор. Через дорогу від 4-го бльоку була пожежна станція і першими, хто кинувся гасити, були пожежники, що пожертвували своїм життям. Доля пожежників, казав керівник, по всьому світі однакова. Він попросив присутніх вшанувати погиблих хвилинною мовчанкою, а пожежні сирени загули свій жалібний салют товаришам з Чорнобиля.

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Жила

Українське Академічне Товариство „Січ" (1868-1947)

Роман Кухар, „Віденська 'Січ'" (Історія Українського Академічного Т-ва „Січ" у Відні, 1868-1947), УКСП „Кобза", Київ, 1994, 188 стор.

I

Нещодавно появилася в УКСП „Кобза" у Києві цінна монографічна праця проф. Романа Кухаря „Віденська 'Січ'". Праця змальовує історію Українського Академічного Товариства „Січ" у Відні й присвячена 125-річчю від його заснування. Ідея написання твору визріла в 1990 році, а його безпосереднім приводом було 45-річчя від часу насильного припинення діяльности „Січі" більшовицькою окупантською владою в 1945 році (після цього „Січ" ще проіснувала в умовах під-пілля до остаточної ліквідації в 1947 році).

Академічне Товариство „Січ" протягом багатьох років свого існування не обмежувалося лише до студентської діяльности, а брало активну участь у громад-ському житті української спільноти в столиці Австрії. Воно, до речі, активізувало українське питання в інте-лектуальних колах Австрії, сприяло придбанню при-ятелів для українського народу серед різнонаціональ-ної студентської молоді та серед провідних людей сло-в'янського світу.

У „Січі" протягом її існування кристалізувалися національні ідеї, передусім соборницькі. Вона була духовим мостом між західніми і східніми представниками українського народу. Інтенсивне маніфестування ідей соборности принесло „Січі" чимало труднощів, до політичних репресій включно. Воно гірко відбивалося на творчій праці членів, яких влада арештувала, забороняючи користуватися січовим реквізитом, архівами та пребагатою бібліотекою. Такі знущання проходили за цісарських часів, за демократичного режиму та, почавши з 1938 року, за часів авторитарної нацистської влади.

Ці знущання руйнували „Січ" матеріяльно, зокрема її книжкові фонди, архіви з документацією та свідченнями про видавничу діяльність, включно до припинення існування в 1945 році, що здійснили жорстокі совєтські органи НКВД.

За роки свого існування Академічне Товариство „Січ" високо несло український прапор, плекаючи серед своїх членів національні ідеали. Інж. Е. Храплівий вважав, що під час днів „піднеслих мрій і в годинах народного смутку „Січ" заступала членству вільну Батьківщину і гідно гартувала їхні душі, спрямовуючи їх на важкий шлях — боротьбу в сумному рідному Краю". Інший провідний суспільно-політичний діяч, Юліян Романчук, закликав дорогих йому „січовиків": „Здобуваймо собі свою правду і повеличаймося перед світом чесністю, характерністю і справедливістю".

А тепер загляньмо в історію Академічного Товариства. За час його існування можна відзначити кілька цікавих і помітних періодів, які бували світлими, злободенними, а то й критичними. Початок існування товариства — це період жвавої діяльности, але, на жаль, він довго не тривав, всього неповних одинадцять років. У 1877 році Товариство опинилося майже в стані завмирання, переважно в наслідок клерикально зорієнтованої політики австрійського уряду та його нагінки на соціялістів. Заарештовано тоді провідних діячів товариства Остапа Терлецького та Фелікса Сельського-Щасного. Закованих відвезено до львівської в'язниці. Згодом подібна доля зустріла також Івана Франка — за його ранні і недовготривалі соціялістичні переконання. У 1893 році дійшло навіть до тимчасового розв'язання „Січі", яку запідозрювано в радикальних діях. А в останні роки XX століття та в перше десятиріччя XX століття діяльність „Січі" зростала в організаційному, пропагандивному та у видавничому секторах.

Вибух Першої світової війни спричинив короткотривалу перерву в діяльности Академічного Товариства. Дальші роки війни принесли пожвавлення діяльности. В 1917 році у зв'язку з проголошенням самостійницької і соборницької резолюцій, що стосувалися українських земель, Академічне Товариство „Січ" зазнало чергових репресій — за державну зраду. В 1919 році серед членства „Січі" виник стан непевности, коли окремі керівні особи почали говорити про можливість розв'язання „Січі". Проте „Січ" переборола цю кризу, розгорнувши значну діяльність, що привела до зросту членства, в основному в 1920-их роках, за рахунок т. зв. „воєнних студентських емігрантів". З допомогою прийшло тоді новостворене Товариство Прихильників Освіти, яке мало завдання сприяти українському студентству, що залишилося без матеріяльних засобів. 1922 рік помітний двома знаменними подіями, пов'язаними з „Січчю", а саме утворенням Центрального Союзу Українських Студентів у Празі, куди включилась і „Січ", і тимчасовою реквізицією майна. Австрійські органи поліції, проводячи чергову ревізію приміщень Академічного Товариства, забрали їхні книги, документи, листування та стали переслухувати членів „Січі" з приводу атентату на польського міністра закордонних справ.

У 1930-их роках прийшло до дальшого послаблення січового життя та зменшення його членства, з уваги на збіднення студентства, що впало жертвою економічної депресії у світі та політичних зламів і перевороту в Австрії. В додаток перестало діяти Товариство Прихильників Освіти.

Протягом останніх десятьох років свого існування „Січ" спромоглася на активну діяльність, і то навіть в найгірших умовах свого існування. Під час Другої світової війни прийшло знову до великого зросту членства. І цікаво, що такий стан утримувався аж до самого гіркого кінця „Січі".

(Закінчення буде)

ІДОМЕ АМЕРИКАНСЬКЕ підприємство ланцюгових ресторанів МекДоналд у 1997 році відкриє свій перший ресторан у Києві з плянами на відкриття шістьох додаткових і всі вони покищо будуть в столиці України. Про це повідомив пресове агентство Ройтерс у понеділок, 21-го жовтня, діючий керівник згаданої фірми Елберт Гасселман, який при тому зазначив, що вони чекали на економічну і політичну стабільність в країні щоб здійснити ці пляни. Тепер вони переконані в тому, що їх ресторан в Україні матиме великі можливості.

71 Відділ Союзу Українок
у Джерзі Сіті, Н. Дж.

запрошує на

Традиційну Осінню Забаву

що відбудеться в суботу 2-го листопада 1996 р. о год. 9-ій веч. в Українському Народному Домі при 90-96 Фліт стр. у Джерзі Сіті, Н. Дж.

Грає оркестра „Темпо".

Вступ 10.00 дол.

Столи замовляти у Стефи Мацях на телефон (201) 963-0936.

ДОПОВНЕННЯ

У репортажі „Екзекутива УАКР відбула наради" (Свобода" ч. 197 з 16-го жовтня 1996 року) з вини автора репортажу пропущено наступне:

Д-р Богдан Шебунчак звітував про поїздку в Україну, про зустріч з представниками української світової діяспори і участь у поширеному засіданні Української Всесвітньої Координаційної Ради в Києві. Присутні мали нагоду довідатися про працю українських громад у багатьох країнах поселення. Переважали думки про потребу задержання української ідентичности, посилення інформації, співпрацю та об'єднання цілої діяспори. Він розповів теж дуже докладно про величні святкування в Києві 5-ої річниці державности України. Вибачаюсь за цей недогляд. —

Д-р Роман Барановський.

ПОВІДОМЛЯЄМО

ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО В ДІЯСПОРІ, ЩО

1. Наш Комітет вже закінчив висилку мініятюр статуї ТАРАСА ШЕВЧЕНКА для всіх жертводавців на пам'ятник поета у Львові від 1,000 дол. і більше. Якщо би хтось із згаданих жертводавців через наш недогляд іще такої мініятюри не одержав, просимо реклямувати.

2. Всі інші жертводавці, як також і нежертводавці, якщо бажають мати цю високомистецьку і пам'яткову мініятюру ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, відлиту по-мистецьки в бронзі, можуть її одержати, виславши нам на покриття коштів виготовлення, перевозу з України та пересилки до замовника наступну суму:

250 дол. за мініятюру висоти 30 цм.,
150 дол. за мініятюру висоти 20 цм.

Пам'ятник Т. Шевченкові у Львові

На чеках просимо писати:
T. Shevchenko Monument in Lviv

Наша адреса:

UKRAINIAN COMMITTEE
For Taras Shevchenko Monument in Lviv
2150 Bloor Street West, Suite 96, Toronto Ontario M6S 1M8, Canada

УКРАЇНСЬКИЙ ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ
Будови Пам'ятника Тарасові Шевченкові у Львові

Тел.: (416) 239-4407 Факс: (416) 239-1526

Г. Удовенко...

(Закінчення зі стор. 1)

чення, оскільки підтверджує підтримку зовнішньополітичного курсу України та здійснюваного нею курсу політичних і економічних перетворень з боку обох провідних політичних партій ЗСА.

Значну увагу в ході переговорів сторони приділили питанню поширення НАТО. При цьому було наголошено на важливості належного забезпечення реґіональної стабільности і безпеки під час поширення, уникнення появи нових ліній поділу та нової конфронтації в Европі, ґарантування відкритости НАТО в майбутньому. Г. Удовенко підкреслив необхідність супроводжувати процеси поширення НАТО поглибленням співпраці з іншими структурами та зі всіма зацікавленими державами реґіону.

Український міністер виклав становище України щодо необхідности, виходячи з принципу неподільности безпеки, відповідно враховувати інтереси всіх держав реґіону, включаючи основні інтереси безпеки України. Зокрема, він наголосив на важливості недопущення будь-яких територіяльних претенсій до України, нерозміщення ядерної зброї на території нових членів, встановлення відносин „особливого партнерства" України з НАТО, яке було б оформлене відповідною угодою.

Американська сторона підтвердила готовість працювати над виробленням спеціяльного механізму відносин Україна—НАТО.

Г. Удовенко зазначив, що, з огляду на політичну дійсність сьогодні стає дедалі очевиднішим, що довготермінова стабілізація ситуації в реґіоні Центральної і Східньої Европи стає можливою лише в умовах повноправної інтеґрації держав реґіону, включно і України, в европейські та евроатлантичні структури.

На прохання американської сторони Г. Удовенко ознайомив співрозмовників із загальними питаннями українсько-російських відносин, зокрема щодо переговорів з питань встановлення єдиного порядку запровадження та застосування податків та інших методів нетарифного реґулювання зовнішньої торгівлі, про проблему Чорноморської фльоти та про здійснення Тристоронніх домовлень.

Під час консультацій в Державному департаменті детально обговорено також питання про нерозміщення на території нових членів НАТО ядерної зброї. Міністер Удовенко підкреслив, що це має принципове значення для України, яка 1-го червня завершила процес свого ядерного роззброєння.

В зустрічах та переговорах брали участь керівник Управління Адміністрації Президента України з питань зовнішньої політики Володимир Огризко, амбасадор України в ЗСА Юрій Щербак та інші члени делеґації.

У пам'ять...

(Закінчення зі стор. 2)

На прийнятті в ґалерії на столику стояли шість малих кришталевих ваз, кожна з одним червоним гвоздиком, а внизу імена шістьох чорнобильців і пояснювальні матеріяли та книга куди вписувалися всі відвідувачі виставки. Це все створювало настрій жалоби і смутку, але також і надії, що хоч поволі, але світ зачинає сприймати трагедію Чорнобиля як пересторогу для людства всього світу.

Мистцеві С. Ґецові належаться ґратуляції за цікавий мистецький помисл і побажання успішно завершити дві дальші стадії проєкту.

ВСІ УКРАЇНСЬКІ ДІТИ — ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ!

Середовище УГВР ділиться з членами й українським громадянством болючо-сумною вісткою, що після довгої і важкої недуги, у четвер, 17-го жовтня 1996 р., у Філядельфії, Па. перенеслась у Божу вічність

бл. п.

МАРІЯ РОВЕНЧУК-ЛАБУНЬКА

(Ірина Сумач)

учасниця Української Повстанської Армії, член Об'єднання Колишніх Вояків УПА, член Організації Українських Націоналістів і Середовища Української Головної Визвольної Ради та громадська діячка.

Мужеві — Мирославові, дочці Її і синам: Олесеві з родиною й Ікові складаємо наше глибоке співчуття.

Покійній Марії Вічна Пам'ять!

ПРЕЗИДІЯ СЕРЕДОВИЩА УГВР

ПІСЛЯ ІНТЕНСИВНОЇ КАМПАНІЇ та маневрування на заповнення п'ятьох ротаційних місць у Раді безпеки Організації Об'єднаних Націй, країни-члени обрали такі країни: Коста Ріку, Японію, Кенію,Портуґалію та Швецію. Дворічна каденція новообраних країн-членів починається 1-го січня 1997 року.

У глибокому смутку повідомляємо приятелів і знайомих, що у понеділок, 21-го жовтня 1996 року з волі Всевишнього відійшла у вічність на 86-му році життя наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ

бл. п.

ОЛЬГА ХОРТИК

уроджена Гнідий

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 26-го жовтня, 1996 р. о год. 11-ій ранку в церкві-Пам'ятнику на Українському Православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
син — д-р ОРЕСТ ХОРТИК з дружиною ХРИСТЕЮ і дітьми — РОМАНОМ, АНДРЕЄЮ і ЛАРИСОЮ

Ділимося сумною вісткою з друзями і знайомими, що 20-го жовтня 1996 р. з волі Всевишнього по короткій і тяжкій недузі відійшов від нас у вічність на 78-му році життя наш найдорожчий МУЖ, ТАТО і ДІДО

бл. п.

ПЕТРО БІЖОК

колишній учасник УПА

ПАНАХИДА — середа 23-го жовтня в похоронному заведенні Павла Горріса, Рочестер, Н. Й.

ПОХОРОННІ відправи в четвер 24-го жовтня в українській католицькій церкві Богоявлення в Рочестері, Н. Й. Тлінні останки спочинуть на цвинтарі Holly Sepulchre, Рочестер, Н.Й.

У глибокому смутку:
дружина — СТЕФАНІЯ
доньки — ОЛЬГА МОРРІССІ з мужем МИХАЙЛОМ
— АНЯ ФЕДДЕН з мужем ФРЕНКОМ
сини — БОГДАН з дружиною ІЛЕЙН
— СТЕФАН
шестеро внуків
братова в Україні
та ближча і дальша родина в ЗСА й Україні.

Установа ЗУАДК сьогодні

Кожному громадянинові західньої української діяспори відомо, що собою представляє ЗУАДК, відомо, що ця установа не політичного характеру і що ЗУАДК ніколи не був запляновавий чи створений, як якась прибудівка того чи іншого середовища. ЗУАДК творився людьми, які боролися із зброєю в руках за визволення України. Метою цієї українсько-американської установи була і є допомога українській людині в потребі, де вона не проживала б. Діячі ЗУАДК прислухалися до потреб українців, розсіяних гіркою долею — головно через ворожу окупацію України Москвою — по всій земній кулі.

Коли горить десь українська хата — говорячи образно, — то обов'язком ЗУАДК було дотепер і є під цю пору рятувати рідних нам братів і сестер — земляків наших — погорільців... З численних статтей у минулому давнішому й недавнішому наша жертвенна громада бачила і була поінформована, на які цілі йшла допомога ЗУАДК. Згадаймо хоча б лише два випадки: давній — це землетрус у Югославії й рятування наших бачванських українців, і ще недавній, минулорічний вибух ґазу-метану в шахтах Луганщини. Жертводавці-добродії й уся адміністрація нашої установи відгукнулися на це лихо — трагедію українського гірника, на глибоке горе родин загиблих і поранених. Вони отримали тоді щедру допомогу від ЗУАДК, і не ділили нас тоді простори, моря-океани. Ми були однією українською родиною, коли могли нашою працею в ЗУАДК утерти вдовину сльозу, потішити зболілих сиріт.

А чи не раділо наше серце, коли ЗУАДК разом з американським ґрентом (з головною сумою „ґренту") міг допомагати сиротам України, коли ми чули у звідомленнях діячок „ґренту" , що вже працює понад десять ремісничих шкіл, де активно діють колись безпомічні сироти, що тепер вони виконують корисну працю. За всю цю діяльність ЗУАДК у багатьох з нас відчувалась у душі глибока вдячність усім тим, які причинилися до всякого доброго діла, нераз із шкодою, бо з певним занедбанням родинних обов'язків.

А чи не радісно було довідатись не тільки з листів подяки, але й поїздки директора нашої установи до Луцька на Волині, до лікарні, де діють наші чотири інкубатори і один (правда лихенький уже) респіратор, що рятують життя, Богом дане, українських дітей, нераз передчасно народжених через Чорнобиль. Це подбала і подала руку помочі невинним жертвам нашої національної трагедії установа ЗУАДК.

А що ж тепер? Через чисте непорозуміння (може, через певний нетакт, неузгодження чи незрозуміння ситуації когось у проводі) дія ЗУАДК притихла. Так, ніби Україна, зболена до краю і обкрадена Москвою до нитки, вже не потребує помочі. Невже не можна у гірку, нераз до щему болючу хвилину, знайти у собі одробину цивільної мужности подивитися одне одному ввічі, маючи на увазі тільки і виключно добро України, потребу допомогти тоді, коли ось зима наступає, а люди наші сидітимуть і гинутимуть у холоді й голоді по містах України? Невже не знайдемо в собі сили переступити через образи, урази, амбіції, непорозуміння і не допустити до „Надзвичайних Загальних зборів ЗУАДК", — перших за 50 років? Невже? І навіть дійти до найвищого вияву тієї мужности: сказати, що всі ми завинили, що ми один одного перепрошуємо за нанесену уразу чи образу. Не те було, хіба, нашою метою. І ось, подавши руку одне одному — не для формальности, а для дружньої співпраці — відкинути накопичені перепони і спільно відновити нашу діяльність: з охотою, з захопленням, з думкою про інших. Невже ми не годні цього довершити?! А співаємо ж усі разом, — що „душу, тіло ми положим" за Україну. А як приходить до якоїсь складнішої психологічної ситуації, то не стає у нас снаги, щоб зробити якусь чисто особисту жертву (не обов'язково матеріяльну).

Як секретар ЗУАДК закликаю з глибини душі знайти форму порозумітися, обговорити у вузькому колі, по-діловому все крок за кроком і не валити установи, не перетворювати її на прибудову котрогось політичного середовища. Бо це ж іншого порядку установа. Особисто я вірю в глибокий патріотизм усіх — підкреслюю усіх — по обох сторонах бар'єри антагозмів і непорозумінь чи обвинувачень. Це все люди, що так багато від себе дали — без винагород — праці, завзяття, терпеливости, труду-труду і часу. Це пишу і смію твердити, що я це спостерігала і що у мене немає якогось ворогування до когось, а є тільки глибокий жаль за нашу установу. Тому й апелюю до обопільного вияву нашої цивільної мужности.

Наталія Пазуняк

Українські демократи активізуються

Виборча кампанія вступила у свою кінцеву фазу. Обидві партії — Демократична і Республіканська — докладають всіх зусиль до того, щоб 5-го листопада здобути перемогу.

Саме цій проблемі й була присвячена пресконференція, яка відбулася 9-го жовтня в Чикаґо. Окрім представників засобів масової інформації, в праці цього зібрання взяли участь керівники 12 стейтових українських комітетів на підтримку Демократичної партії. Діялог з ними здійснювався телефонічно. Вступне слово виголосив асистент директора зв'язків з етнічними громадами Америки Гліра Жерки.

Він зокрема наголосив на тому, що Адміністрація президента Клінтона чимало робить для поліпшення відносин з Україною, вбачаючи в ній серйозного і надійного партнера. Американський Уряд надає молодій демократичній країні фінансову та іншу допомогу, що сприяє швидшому подоланню економічної кризи, впровадженню ринкової економіки. Це твердження було підкріплено конкретними фактами і цифрами. Наведемо лише дві з них. В цьому році З'єднані Стейти нададуть Україні 330 млн. дол. у вигляді фінансової допомоги та кредиту в сумі 860 млн. дол.

— Тепер, — сказав гість з Вашінґтону, — зусилля Демократичної партії зосереджені на виборах, які, як відомо, мають відбутися 5-го листопада. Ми розраховуємо на допомогу з боку українсько-американського комітету. В чому вона повина полягати? Перш за все в тому, аби познайомити громаду з програмою президента Клінтона, яка спрямована на дальший розвиток економіки країни, на піднесення життєвого рівня населення на те, щоб Америка, вступила в нове тисячоліття сильною і багатою державою, щоб і надалі відігравала ролю лідера серед країн світу.

Із зацікавленням слухали учасники пресконференції виступ Юліяна Куляса, співголови Українсько-американського комітету сприяння Демократичній партії у проведенні виборів президента та віцепрезидента. Він сказав:

— Вважаю, що створення комітету є знаменною подією в житті діяспори. Слід додати, що цього разу на відміну від попередніх виборів, наш комітет очолюють три співголови, а саме — Андрій Фединський з Огайо, Орест Дубно із стейту Коннектикат і я.

Гадаю, — продовжував далі Ю. Куляс, — що не всі члени нашої громади знають, яку допомогу надають Україні З'єднані Стейти. Поміч йде різними руслами. Зокрема слід відзначити ролю Америки у вишколі офіцерів української армії, у проведенні спільних маневрів, наданні технічної допомоги для всіх галузей народного господарства.

Українсько-американський комітет не обмежується, лише участю у підготові до виборів. Набуті під час цієї праці контакти з Білим Домом і керівництвом Демократичної партії відкривають нам двері урядових установ Америки, в яких зацікавлена Україна.

Кожен українець повинен вирішити для себе, за кого він буде голосувати, кому довірить кермо держави, хто здатний в майбутньому зміцнювати добрі відносини з Україною.

На закінчення пресконференції журналісти одержали відповіді на питання, які їх цікавили.

Анатолій Гороховський

„Поміч Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

— Ми хотіли б поширити нашу акцію на цілі ЗСА, бо вона варта того, — кажуть наші гості в редакції, які прийшли, щоб розповісти про свої успіхи.

А успіхи у них великі, коли довідуємося, що за два роки їхньої праці вони вислали в Україну до шпиталів 38 великих скринь із вивінуванням для лікарень та ліками вартости 10 млн. дол.

Справді не хочеться вірити, що ця акція така велика, а виконується руками добровольців ветеранів і лікарів. Б. Ґулей інформує, що лікарським дорадником УАВ в програмі „Адоптуємо лікарню" є д-р Ю. Бемко, але поруч із ним вони мають поміч та пораду у таких лікарів: д-ра Е. Голюки, О. Коцопея, Ю. Шевченка, Я. Оришкевича, А. Мосійчука, М. Олесницького і Ф. Дайберта. При тому ініціятори тої так помічної акції мають підтримку американського Уряду, який дозволяє на вивіз обладнання для шпиталів. УАВ мають також вже співпрацю у чотирьох стейтах і саме завдяки підтримці американських чинників можна висилати такі скрині, маючи заплачений їх транспорт на місця в Україні.

Питаємо де досі вислано скрині і гості подають ряд місцевостей в Україні. Це — Біла Церква, Донецьке, Дніпропетровське, Броди, Львів, Івано-Франківське, Запоріжжя, Чортків, Тернопіль. Як бачимо, отримують поміч різні частини України.

— Висилаємо туди, де конечна потреба і де пишуть нам, що бракує вивінування, виряду чи навіть ліків, хоча з ліками найважча проблема, бо тут не завжди можна користуватися, коли дата їхньої важности минає, а перевірка ліків дуже гостра.

— А як шукаєте за потрібними до шпиталів речами?

— Ми шукаємо, хто тут зміняє приладдя і, якщо ці речі в доброму стані, ми їх пакуємо і висилаємо там, де найбільше потребують. Ось тепер в Івано-Франківському були конечні ліжка, бо хворі лежали на долівці, а ліжка забрали до іншої лікарні. Це було негайно на потребу.

— Скажіть так щиро. Чи все, що висилаєте доходить там де треба? Тут забирає голос Ю. Гельбіґ і виясняє нам, що він має у Бродах довірених друзів, які приймають скрині із посилками, перевіряють списки і перевозять де треба. — Досі я мав 40 розподілів у Бродах і ще ніколи нічого не „загубилося" по дорозі, як це в інших випадках часом буває, — запевняє нас Ю. Гельбіґ. А з кожним контейнером посилається список, який перевіряють ще митники та який мають також водії вантажних авт. До сьогодні ще нам нічого не пропало із усіх посилок.

Б. Ґулей, як голова цілої програми, розповідає, що в липні були збори комендантів ветеранських станиць і там усі прийняли цю програму, до якої тепер прилучується також багато не конче ветеранів, а людей, які хочуть допомагати своєю працею хворим та тим, яким ця поміч так дуже потрібна. Між ветеранами є багато осіб на емеритурі і вони також можуть посвятити більше часу та сил до спільного діла — виясняє Б. Ґулей.

Він показує нам листи з різних сторін ЗСА від українських ветеранів чи від організацій, які поставили собі за завдання допомагати хворим і лікарням в Україні. Всі вони кооперують із акцією „Адоптуємо лікарню" — і справді можна подивляти як вона поширюється та приносить успіхи. Хто однак хотів би ще приєднатися, може писати на адресу адміністратора програми Михайла Федірка, який радо дає всі потрібні інформації та тримає тісний зв'язок із усіми, що включилися в програму.

Подаємо адресу М. Федірка і надіємося, що розмова із представниками програми в нашій редакції поширить далі коло співробітників у „адоптуванні" шпиталів в Україні.

M. Fedirko, 207 Raritan Road, Linden, N.J. 07036; tel.: (908) 585-5543.

Зустріч з Р. Торрічеллі — кандидатом на сенатора

Під час зустрічі (зліва): Г. Челак, Діяна Юрчук, Р. Торрічеллі, Адріяна Бурак і Христина Попович.

Українські демократи з Ню Джерзі в ході передвиборчої кампанії утворили Українсько-Американську Демократичну Асоціяцію, яка підтримує перевибір Клінтона-Гора. На кількох зустрічах асоціяція обговорила стратегію своєї діяльности з метою заохочення якнайбільшого числа українців до участи у виборах 5-го листопада ц. р.

„Демократія потребує активности, ми не можемо байдуже сидіти на боці і очікувати готового. Ми маємо масово прийти на виборчі станції і проголосувати так, як нам підказує совість", — сказала новообрана голова асоціяції Галина Челак. — Ми мусимо активізуватися в наших громадах, допомагати потребуючим і брати активну участь у політичному житті".

Разом з Г. Челак до Управи асоціяції ввійшли Андрій Кизик і Божена Ольшанівська — заступники голови, Наталя Косоноцька — секретар, Роман Пиндус — касир, Петро Зєлик — зв'язки, Володимир Боднар — пресові зв'язки, Володимир Білик, Іван Чомко, Олександер Козак і Степан Смотрич — вільні члени. Почесними членами обрані Йосип Лисогір та Михайло Матіяш.

На День Колюмба асоціяція провела зустріч української громади з кандидатом на сенатора Робертом Торрічеллі, який змагається за місце сенатора з Ню Джерзі сенатора Билла Бредлі, який вирішив закінчити свою політичну діяльність.

Сен. Билл Бредлі — довголітній і заслужений законодавець з Ню Джерзі, добре знаний усім українцям в ЗСА з того, що уможливив у 1983 році утворення Конґресової комісії дослідження причин Великого голоду в Україні. За місце в Сенаті змагаються два кандидати — демократ Р. Торрічеллі і республіканець Ричард Зиммер. Асоціяція провела зустріч з Р. Торрічеллі, учасники якої могли особисто спілкуватися з кандидатом, ставити йому питання.

На зустріч прибули також амбасадор України в ООН Анатолій Зленко, голова Демократичної Партії України, депутат Верховної Ради Володимир Яворівський. У залі готелю Рамада, в Іст Гановер, Н. Дж., де проходила зустріч, було вивішено державний прапор України і позначення асоціяції.

Кандидат на сенатора Р. Торрічеллі особисто привітався з багатьма учасниками вечора. У своїй промові він висловився, як щирий прихильник незалежної України, виявив розуміння труднощів, у яких проходить її становлення і запевнив, що в разі його обрання до Сенату, докладе всіх сил для допомоги Україні з федеральних фондів та сприятиме діяльності українських доброчинних організацій.

На зустрічі виступив також В. Яворівський, який побажав успіху Р. Торрічеллі, розповів про ситуацію в Україні. Він, між іншим, сказав: „Я не помилюся, коли скажу, що значна частина українців в ЗСА вважає себе прихильниками республіканців. Але дуже впливова республіканка Джін Кирпатрик, колеґа А. Зленка в ООН, через 5 років від проголошення української суверенної держави заявляє, що незалежність України не є щось доконечне, їй може вистачити елементарної автономії в межах колишнього Совєтського Союзу. Я в жодному випадку не хочу втручатися у ваш вибір і внутрішні справи Америки, але зрозумійте мене як людину: мені не байдуже, що думають про мою батьківщину політики такої могутньої держави, бо від ставлення таких політиків, як Кірк-патрик, залежить моя доля і доля моїх дітей, доля моїх внуків, доля моєї батьківщини. Я переконаний, що серце кожного українця, який тут присутній, підкаже, за кого вам голосувати".

В. Яворівський вручив Р. Торрічеллі документ про присвоєння йому — першому у ЗСА — звання почесного члена Демократичної Партії України.

Присутні тепло вітали кандидата на сенатора. Їхні оплески, квіти і запашний український коровай, вручені йому дівчатам у вишиваних блюзках, засвідчили про підтримку його кандидатури.

Левко Хмельковський